Dit weet ik nu

Les 1 Een rijke republiek

- In de zeventiende eeuw was Nederland een erg rijk land. Het was de gouden eeuw.
- Nederland bestond uit zeven gewesten. Samen vormden zij de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. Een groep van regenten was er de baas.
- De regenten verdeelden de banen in het bestuur onder elkaar. Zo bleven ze machtig.
- Niet iedereen was rijk in de gouden eeuw. In Overijssel en Drenthe waren de mensen heel erg arm.

Les 2 Welvaart in de Republiek

- In Nederland werd veel onderzoek gedaan. Belangrijke geleerden waren Hugo de Groot, Christiaan Huygens en Spinoza.
- Het rijke Amsterdam groeide snel. De stad moest worden uitgebreid. Er kwamen prachtige herenhuizen.
- In de gouden eeuw kochten mensen graag schilderijen.
- Er werden veel nieuwe schilderijen gemaakt.
- Rembrandt was de beroemdste schilder van Nederland.
- Hij schilderde onder andere 'De Nachtwacht'.

Les 3 Een tijd van oorlog

- Andere landen waren jaloers op de rijke Republiek.
- Vooral Engeland maakte het Nederland lastig.
- Michiel de Ruyter voer met een oorlogsvloot naar Londen en vernielde Engelse schepen. De Engelsen vochten op zee terug.
- In 1672 werd de Republiek aan alle kanten aangevallen. Op zee door Engeland. Over land door Frankrijk en vanuit het oosten door de bisschop van Münster.
- De Fransen werden tegengehouden door de Hollandse waterlinie.
- Het volk werd onrustig. Ze vermoordden de gebroeders De Witt.

Thema 1 De gouden eeuw

Samenvatting

Een rijke Republiek

In de zeventiende eeuw was Nederland erg rijk. Dat kwam door de handel. Het was de gouden eeuw. Nederland bestond uit zeven gewesten. Dit heette: de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. Ieder gewest had zijn eigen wetten, belastingen, munten, maten en gewichten. De regenten waren er de baas en zorgden ervoor dat ze de baas bleven door de banen in het bestuur onder elkaar te verdelen. Ze bepaalden precies met wie hun kinderen trouwden, om ervoor te zorgen dat de macht in de familie bleef. Niet iedereen was rijk in de gouden eeuw. Vooral in Drenthe en Overijssel waren de mensen erg arm. Van ellende trokken veel mensen naar de steden in het westen, op zoek naar werk.

Welvaart in de Republiek

In de Republiek mochten geleerden en studenten bijna alles onderzoeken en schrijven wat ze maar wilden. Hugo de Groot schreef een boek over vrij varen en handelen op zee. Hij vond dat de zee van iedereen was en dat je mocht varen waar je wilde. Christiaan Huygens sleep lenzen om naar de sterren te kijken en ontdekte de ringen van Saturnus. Hij vond ook een klok uit die precies de goede tijd aangaf. Spinoza vond dat iedereen moest kunnen denken en geloven wat hij wilde.
Ondertussen groeide Amsterdam snel. De stad werd uitgebreid, er kwamen prachtige herenhuizen langs grachten die gegraven werden; de grachtengordel. Aan die grachtengordel woonden rijke kooplieden. In de stad werd de nieuwe wijk 'de Jordaan' gebouwd waar de ambachtslieden gingen wonen en in de haven werden drie nieuwe eilanden gemaakt voor nieuwe scheepsbouwers en scheepshandelaren. Rijke mensen wilden hun huis vullen met mooie spullen, ze wilden graag hun portret aan de muur. Rembrandt verdiende zijn geld met het maken van schilderijen. Hij werd bekend doordat hij zo goed licht en donker kon schilderen. 'De Nachtwacht' is zijn bekendste schilderij.

Een tijd van oorlog

In 1651 besloot Engeland dat de Nederlanders alleen mochten handelen met spullen uit de Nederlandse Republiek. Maar de Nederlanders wilden vrij zijn om in de hele wereld te handelen. Engeland en Nederland raakten in oorlog. Michiel de Ruyter werd admiraal van de oorlogsvloot en hij voer naar Londen. Daar vernielde hij de Engelse oorlogsvloot. Daarna werd de Republiek van alle kanten aangevallen. De Engelsen blokkeerden met hun schepen de Nederlandse havens en op de Noordzee werd ook gevochten. De schepen vielen elkaar aan met kanonnen en schepen vol met buskruit. Ondertussen vielen Frankrijk en de bisschop van Münster de Republiek aan over land. De Fransen konden nog maar net tegengehouden worden door de Hollandse waterlinie, want in de winter bevroor het water dat de Fransen moest tegenhouden. De Fransen liepen over het ijs en konden toch doorvechten. In de lente moesten de Fransen zich toch terugtrekken. De bisschop van Münster probeerde Groningen te veroveren, maar dat lukte hem niet. Het volk was boos omdat de Republiek slecht verdedigd was, omdat de regenten geen aanval over land hadden verwacht. Ze gaven Cornelis en Johan de Witt de schuld. Het volk vermoordde de broers op straat.

© Malmberg, 's-Hertogenbosch

MALMBERG

Begrippen

gouden eeuw	De zeventiende eeuw in Nederland. De Nederlandse Republiek was toen door alle handel heel rijk.
gewest	Een gebied met eigen wetten en een eigen bestuur.
regenten	Rijke kooplieden in het bestuur van de gewesten van de Nederlandse Republiek
Hugo de Groot	Geleerde die schreef dat handel over zee vrij moest zijn. Met dat idee zijn we het nog steeds eens.
Christiaan Huygens	Wiskundige, natuurkundige en sterrenkundige. Christiaan Huygens vond een precieze klok uit en ontdekte dat Saturnus ringen heeft.
Spinoza	Geleerde die schreef dat mensen vrij moesten zijn om te denken en geloven wat ze wilden.
Rembrandt van Rijn	Schilder in de gouden eeuw. Hij werd vooral beroemd omdat hij zo goed licht en donker kon schilderen.
Michiel de Ruyter	Zeeheld in de gouden eeuw. Hij was een admiraal die in de haven van Londen Engelse schepen vernielde en in veel zeeslagen vocht.
Johan de Witt	Leider van de Nederlandse Republiek. Hij werd samen met zijn broer Cornelis in 1672 vermoord.
Hollandse waterlinie	Een gebied ten westen van Utrecht dat onder water gezet kon worden. Deze grens van water moest de vijand tegenhouden.
rampjaar 1672	In 1672 werd de Nederlandse Republiek aangevallen door Engelsen, Fransen en de bisschop van Münster.

© Malmberg, 's-Hertogenbosch